

Писарева І. В.,

канд. екон. наук,

доцент кафедри туризму і готельного господарства;

Рарог А. В.,

студентка факультету менеджменту,

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

КІНЕМАТОГРАФІЧНИЙ ТУРИЗМ, ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Кінематографічний туризм (кінотуризм) – вид культурно-пізнавального туризму за мотивами переглянутих стрічок, в тому числі серіалів або мультиплікаційних фільмів, з метою відвідування місць, що показані в них; місця, де проходили зйомки (в тому числі кіностудії) або тематичні парки, які відтворюють обстановку фільмів. Крім того, до кінематографічного туризму відноситься відвідування кінофестивалів.

Першими дослідниками, які описали концепцію «movie induced tourism» ще в 1992 були Р. Рилей і К. Ван Дорен [1]. У своїх наукових дослідженнях вони проаналізували як у США фільми формують туристичний інтерес і довели вплив кіно на сектор туризму, виділивши новий підвид культурно-пізнавального туризму - кінематографічний.

У сучасному світі такий напрямок культурно-пізнавального туризму, як кінематографічний туризм, може набувати важливу роль в місцевій економіці. Економічний ефект від кінематографічного туризму можна спостерігати в багатьох країнах або дестинаціях, наприклад: Нова Зеландія (де знята серія фільмів за мотивами роману «Володар кілець» і «Хоббіта»), Північна Ірландія (серіал «Гра престолів»), село Бамптон в Великобританії (серіал «Абатство Даунтон»), кінолокації Барселони [2]. У Новій Зеландії доходи від прийому туристів, для яких серія фільмів «Володар кілець» стала однією з причин приїхати в країну, оцінюється в 130 млн дол. [3], а у Великобританії – в 197,8 млн євро в 2014 р [4].

Аналізуючи історію кінематографії в Україні, можна виділити наступні напрямки кінотуризм за типами відвідуваних місць:

- ландшафти зйомок (у фільмі італійського режисера Вітторіо де Сіка «Соняшники», в головній ролі Софі Лорен, відображені красиві види полів з соняшниками Полтавської області. Американський блокбастер Французького продюсера Люка Бессона «Перевізник-3», що вийшов на екрани телевізорів в 2008-му році, частково знімали в Одесі. кінематографістів були відзняті вулиці Південної Пальміри і порт, дороги і базар, розташований на Молдаванці);

- спеціально створені ландшафти зйомок – декорації, в яких знімали фільм (багато сцен кінокартини «Тарас Бульба» знімали на козацькому острові Хортиця. Тут були оновлені мазанки, виправлені дах з очерету, приведені в

порядок побудови історико-культурного комплексу «Запорізька Січ» – корчма і церква, кузня і курені);

- замінені ландшафти зйомок (зйомки радянського фільму «Д'Артаньян і три мушкетери» відбувалися в замках, розташованих на території Західної України. Олеський замок на час став резиденцією вихідця з Англії – Бекінгема, кадри облоги Ла-Рошелі були відзняті в Хотинській фортеці);

- «модифіковані» ландшафти зйомок – реальні ландшафти, в яких після успіху фільму побудовані / встановлені туристичні об'єкти за мотивами кінокартини (кінокартина «За двома зайцями», знімалися в павільйонах кіностудії ім. О. Довженко, на Подолі, Контрактівій та Михайлівській площах. Сьогодні на Андріївському узвозі, можна побачити пам'ятник персонажам кінокомедії – Проні Прокопівні та Голохвостова);

- кіностудії («Національна кіностудія художніх фільмів імені Олександра Довженка», м. Київ; «Одеська кіностудія»);

- кінофестивалі (Одеський міжнародний кінофестиваль, Київський міжнародний кінофестиваль, Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», Міжнародний фестиваль короткометражного кіно «Харківський бузок»);

- місця життя знаменитостей (О. Довженко, Л. Гурченко та інших).

Розвиток кінотуризму в Україні гальмує той факт, що значна частина об'єктів кінотуризму, взагалі не перебуває в полі зору туристів через аварійний стан, відсутність інформації про місце розташування, незручне транспортне сполучення тощо. Тому для актуалізації кіноподорожей в Україні, важливим постає питання про комплексність заходів щодо виокремлення кінотуризму окремим напрямом культурно-пізнавального туризму, приведення у відповідність до стандартів якості і безпеки його об'єктів, активна реклама в середині країни та поза її межами.

Список літератури:

1. Riley R., Van Doren C. S. Movies as tourism promotion. A pull factor in a push location / R. Riley, C.S. Van Doren // *Tourism Management*. – 1992. – P. 267 – 274.

2. Белова Е.Д. Кинематографический туризм на примере Барселоны / Е.Д. Белова // *Латинская Америка*. – 2017. – № 11(518). – С. 95–106.

3. Luiz D.F. Turismo cinematográfico y desarrollo económico local. El festival de cine de Huelva / D.F. Luiz // *Cuadernos de Turismo*. – 2015. – № 36. – P. 175–196.

4. Quantifying Film and Television Tourism in England. Report for Creative England in association with VisitEngland by Olsberg. – Режим доступу: <http://applications.creativeengland.321.co.uk/assets/public/resource/140.pdf>